

й повільно, але скорочується (у 2016р. становило 3644,5 млн. дол.) [3].

Позитивній динаміці сприяли заходи, передбачені Угодою про асоціацію для сфери технічних бар'єрів у торгівлі. Так впроваджуються акти європейського вертикального (секторального) законодавства у 27 секторах промислової продукції, розпочато офіційні переговори щодо укладання Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (АСАА). Формується інфраструктура якості європейського зразка. Загалом, завдяки здійсненню Урядом ґрунтовних заходів щодо підготовки внутрішнього ринку до умов роботи в рамках ЗВТ між Україною та ЄС, зокрема в сфері санітарних та фітосанітарних заходів, вітчизняним експортерам вже сьогодні забезпечено доступ до ринку ЄС для українського молока, яєць, меду, продуктів птахівництва. Крім того, Україна включена до списку третіх країн, яким дозволено експорт до ЄС продукції тваринного походження (субпродуктів) та продуктів їх переробки, не призначених для споживання людиною (технічний казеїн не для годівлі тварин; пух, перо, шкірсировина; добрива та покращувачі ґрунту; корми для непродуктивних тварин; інші субпродукти) [1].

Таким чином, попри критику скептиків, торгові відносини між Україною та ЄС активно розвиваються, що вже почало приносити перші позитивні результати для нашої держави.

Список використаних джерел

1. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у 2017 р. // Урядовий портал. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/evropejska-integraciya/vikonannya-ugodi-pro-asociaciju/zviti-pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciju>.

2. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 5 вер. 2014 р. № 1678-VII // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

3. Стан зовнішньоекономічних відносин із країнами Європейського Союзу у 2017 році : експрес-випуск // Державна служба статистики України : офіц. сайт. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. Створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС // Міністерство закордонних справ України : офіц. веб-портал. – Режим доступу : <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/european-integration/ua-eu-association>.

Анастасія ПЕРФІЛЬЄВА

к. політ. н., доцент кафедри

міжнародних відносин ДНУ ім. Олесь Гончара

ГАРМОНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЄС ТА УКРАЇНИ: ЗАВДАННЯ ТА ПЕРЕШКОДИ

Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС визначило якісно новий формат відносин між Україною та ЄС ставши стратегічним орієнтиром системних соціально-економічних та політичних реформ в нашій країні. Реалізація Угоди вимагає надзвичайних зусиль і в сфері законодавства, саме в аспекті узгодження та адаптації норм, які регламентують поглиблення співпраці між суб'єктами міжнародної взаємодії. Тобто перед українським законодавцем стоїть непросте завдання у короткі терміни здійснити адаптацію та гармонізацію законодавства України та Європейського Союзу задля досягнення певного рівня узгодженості українського законодавства з правовими нормами ЄС, що стане запорукою успішного просування України шляхом євроінтеграції.

Відповідно до Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського союзу» адаптація законодавства України до законодавства ЄС є одним з пріоритетів сучасної державної політики нашої держави. Водночас слід пам'ятати, що адаптація законодавства України до норм Європейського Союзу – це складова загальної правової реформи в нашій державі, а не лише виконання взятих на себе державою міжнародних зобов'язань. Адаптація законодавства як процес приведення нормативно-правових актів України у відповідність до норм ЄС здійснюється в двох формах: по-перше, приведення чинного законодавства у відповідність до норм ЄС шляхом внесення відповідних змін, по-друге, розроблення проектів нормативно-правових актів з урахуванням норм, яким треба відповідати. Але в об'єднаній Європі наявні діючі норми стали результатом створення єдиного економічного, політичного та правового простору, до якого увійшли 28 європейських держав, які на момент вступу до ЄС вже мали розвинені політичні, правові, економічні системи, які й стали для них відправною точкою інтенсифікації інтеграційного процесу. В той час як Україна перебуває на стадії становлення модерної політичної, економічної та правової систем, тому для прогресивного розвитку нашої держави необхідно виважено підходити до вибору норм законодавства ЄС, які варто запозичити. Наразі Україні необхідно здійснити реформу правового регулювання відносин в цілому, враховуючи потребу в трансформації та оновленні самих принципів, які лежать в основі правового регулювання. Якщо цього не зробити, то правове регулювання суттєво не еволюціонує. Тому, коли сам принцип правового регулювання, втілений в українському

законодавстві, не відповідає або суперечить європейському, більш доцільною і ефективною є розроблення проектів нормативно-правових актів з урахуванням норм, а не введення норм до старих нормативно-правових актів.

Гармонізація законодавства дуже кропіткий та тривалий процес, який вимагає тісної координації усіх гілок влади та спеціалістів в усіх сферах суспільного життя. Нині створено цілий комплекс нормативно-правових актів з процесу гармонізації, який забезпечує просування у бік адаптації української правової системи до європейського правового простору. Водночас слід зазначити, що частина цього комплексу ґрунтується на дещо застарілій нормативно-правовій базі, в основу якої свого часу було покладено Угоду про партнерство та співробітництво, яка втратила свою актуальність з підписанням Угоди про асоціацію. В цілому, протікання процесу гармонізації передбачає поступове проходження певних стадій або етапів. Кожний з етапів вирізняється своїми особливостями, але важливим є їх послідовність та узгодженість, які в комплексі й здатні привести до позитивних результатів. Отже, на першому початковому етапі відбувається визначення критеріїв гармонізації в різних сферах інтеграційної взаємодії з орієнтацією на діючі укладені домовленості, визначаються галузі законодавства, в яких належить здійснити гармонізацію та окреслюється коло проблем правового регулювання в цій галузі. Цей етап передбачає також здійснення перекладу та опрацювання відповідних нормативно-правових актів з метою їх подальшого використання у практиці гармонізації. Отже, певною мірою перший етап можна визначити як етап первинної підготовки. Другий етап вирізняється проведенням правової експертизи та порівняльно-правового аналізу нормативно-правових актів національної системи з визначенням їх відповідності укладеним міжнародним договорам з подальшим виробленням пропозицій щодо їх гармонізації. Водночас на цьому етапі необхідно проаналізувати можливі наслідки гармонізації для національної правової системи. Також на другому етапі відбувається узгодження понять і термінів національного права та права міжнародних договорів. Під час третього етапу визначається перелік нормативно-правових актів, які потребують гармонізації, а також формується перелік міжнародних нормативно-правових актів, які необхідно укласти з метою гармонізації. На четвертому етапі законодавець має зосередитися на синхронній розробці та прийнятті нових нормативно-правових актів або внесенні змін до діючого законодавства. Важливим на даному етапі є подолання існуючих розбіжностей та невідповідностей між нормами національної та міжнародної системи права шляхом застосування відповідних процедур на кшталт визнання загальноновизнаних принципів права, правових стандартів та їх закріплення у національному законодавстві, врахування загальних і специфічних вимог під час входження нормативних приписів актів міжнародних організацій у

національну правову систему. П'ятий етап характеризується реалізацією гармонізованих актів, а також оцінюванням досягнутих результатів на міждержавному та національному рівнях. З цього моменту можна планувати продовження інтеграційної взаємодії у напрямі уніфікації та наближення [1, с. 340]. Представлена схема є ідеальною теоретизацією, оскільки на практиці процес гармонізації законодавства України та ЄС, не дивлячись на кількадесятилітню історію, має дещо неупорядкований, безсистемний характер. В практичному вимірі імплементація європейських правових стандартів до національної правової системи реалізується через перенесення відповідних правових норм із європейського законодавства до національного за допомогою традиційних правових механізмів та засобів, притаманних саме цій системі законодавства, а при їх відсутності або несумісності з апроксимації – із застосуванням запозичених або новостворених правових механізмів імплементації в національне право уніфікованих європейських правових стандартів. В результаті ми не завжди отримуємо належні правові наслідки, оскільки в українському законодавстві відсутні і належні правові засоби для імплементації відповідних європейських правових стандартів, і належні правові механізми для їх реалізації, проте очевидною є наявність відносно низького рівня правосвідомості та правової культури у суспільстві [2, с. 117].

Отже, процес гармонізації законодавства ЄС та України є складним та таким, що супроводжується низкою проблем, здатних ускладнити та затягнути його. З одного боку, мова йде про наявність значної кількості нормативних актів у кожній із галузей законодавства ЄС, які визначаються як законодавчий масив щодо якого передбачається узгодження норм. З іншого боку, незрозумілим є питання відбору джерел права ЄС до яких необхідно адаптувати українські закони у першу чергу. Окремою проблемою постає відсутність в Україні цілісного законодавчого поля та низька якість, відверта нефункціональність, декларативність помітної кількості нормативних актів, норми яких часто є недостатньо узгодженими між собою. Додатковою перешкодою стає недостатній рівень мовної юридичної підготовки, фактична відсутність перекладів актів законодавства ЄС на українську мову та відсутність уніфікованого глосарію термінів права ЄС.

1. Пархоменко Н.М. Гармонізація законодавства України з європейським та міжнародним правом: методи, етапи, види / Н.М. Пархоменко // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 1. – С. 338 – 342.

2. Хоббі Ю.С. Проблеми імплементації європейських стандартів до національної правової системи України / Ю.С. Хоббі // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право. – 2014. – Вип. 7. – С. 113 – 118.